

Komu patří Austerlitz?

Za pár dní proběhnou v jihomoravském městečku Slavkov u Brna velkolepé vzpomínkové slavnosti připomínající slavnou dějinnou událost. Dne 2. prosince 1805 se v okolí Austerlitzu (jak se Slavkov tehdy oficiálně jmenoval) odehrála významná bitva dodnes připomínaná jako „Bitva tří císařů“.

Francouzský císař Napoleon porazil během jediného dne spojeneckou armádu rakouských a ruských sil. Slavná bitva, jíž se vedle Napoleona osobně účastnil rakouský císař František I. a ruský car Alexandr I., změnila zásadním způsobem uspořádání Evropy pro nadcházející období. Francouzi v bitvě uspěli proti početní převaze díky geniální a promyšlené vojenské taktice samotného Napoleona – průběh bitvy je dodnes vyučován vojenskými historiky na všech světových vojenských akademiích. Bitva u Austerlitzu se tak stala pojmem z mnoha hledisek. Sám Napoleon ji mnohokrát označil za své nejoblíbenější vítězství.

Vzpomínkové slavnosti u Slavkova jsou dnes mimořádnou příležitostí k uctění památky všech, kdo tehdy v bitvě bojovali, bez ohledu na to, zda patřili k vítězům nebo stáli na straně poražených. Během jediného dne padlo v boji přibližně 30 tisíc vojáků. Ohromnou obětí tehdy přinesli zejména Rusové, kteří přišli na pomoc Rakušanům, aby zabránili Francouzům v dalším postupu na východ. Ani osobní přítomnost slavného ruského generála Kutuzova nestačila k přemožení početně slabší Napoleonovy armády.

V letošním roce se do Slavkova-Austerlitzu chystá na 4000 bojovníků z mnoha evropských zemí, aby v dobových uniformách sehráli velkolepou podívanou pro desítky tisíc diváků. Kulatých oslav se účastní oficiální delegace od nás i ze zahraničí. Kardinál Vlk přijede uctít památku padlých ke slavkovské Mohyle míru. Není bez zajímavosti, že ve vesničce Křenovice bude díky přičinění Klubu Rusko odhalena socha generála Kutuzova, který tehdy pomáhal bránit naši zemi – jde možná o první sochu, kterou Češi z vlastní iniciativy vztyčují v novodobých dějinách významnému ruskému představiteli na našem území. Je jasné, že Austerlitz je dnes již pojmem značného symbolického významu, jehož dějinný odkaz napomáhá usmiřování a sblížování národů.

Organizací oslav se zabývají různé společnosti i [redacted], jakožto samostatná instituce. Vlastní rekonstrukci bitvy organizuje společnost [redacted]. Je zřejmé, že je v zájmu nejen jihomoravského regionu, ale i celé naší země, abychom uměli propagovat i zhodnocovat dějinné pamětihodnosti – každý, kdo žil nějakou dobu v cizině, dobře ví, že „zvenku“ je naše země turisticky vnímána prakticky jen jako Praha a to je ohromná škoda. Napoleonské oslavy u Slavkova jsou příkladnou ukázkou toho, jak být více turisticky zajímavou zemí – mimochodem ani přes současný ohlas výročí austerlické bitvy nevěřím, že aspoň 5% všech Francouzů ví, že Austerlitz-Slavkov leží v České republice.

Všechno by se mohlo zdát jako ideální příklad toho, jak lze společně zhodnotit kulturně-historický odkaz Slavkova. Je tu ale jedno ALE. Český Úřad průmyslového vlastnictví zaregistroval soukromé osobě pro neuvěřitelné množství oborů podnikání slovní ochrannou známku „Austerlitz“. Známe nepatří nikomu jinému než společnosti [redacted] [redacted], reprezentované jednatelem [redacted] – tedy (kdo by to byl čekal) pořadatel rekonstrukce bitvy. I když příslušný zákon o ochranných známkách jasně

říká, že nelze registrovat zeměpisný název, úředníkům z patentového úřadu zřejmě slovo Austerlitz nic neříká. Vzhledem k tomu, že známka je řádně registrována, název Austerlitz nesmí být v ČR užíván pro celou řadu činností bez přímého souhlasu soukromé osoby! Tato situace např. znemožňuje natáčení filmů, výrobu suvenýrů a celé řady předmětů s nápisem Austerlitz. A tak například drobný živnostník ze Slavkova, který od malička ví, že Austerlitz je německý geografický název místa, kde vyrůstal, nemůže vyrobit hrneček nebo vytisknout pohlednici s nápisem Austerlitz a prodávat je při oslavách bez souhlasu soukromé osoby. Patentový úřad v tomto případě pomáhá soukromé osobě privilegovaně užívat historický odkaz města, resp. celé oblasti. Dochází tak k evidentnímu posunu posláni úřadu – namísto, aby chránil intelektuální vlastnictví vytvořené jednotlivci, klidně přiklepe to, co po staletí patří všem, jedné soukromé osobě. A jak to, že to nevadí nikomu ze Slavkova? Co dělají slavkovští páni radní? Proč proti tomuto zjevnému pochybení nezasáhnou?

Pan [redacted] z firmy [redacted] nejspíš sám správně cítí, že slovní známka „Austerlitz“ je tak nějak zvláštní – na internetových stránkách projektu Austerlitz 2005 totiž podává k její registraci zdůvodnění – vědom si toho, že slovo Austerlitz běžně používají statisíce lidí po celém světě, opatrně vysvětluje, že nezasáhne proti těm, kteří známku použijí jaksi pro dobro věci (měřeno pochopitelně jeho soukromým pohledem). A tak má Slavkov-Austerlitz nového (avšak trochu samozvaného) ochránce. Na tom není nic divného – v celém světě je mnoho lidí, kteří by rádi někoho „chránili“.

Hlavním principiálním problémem však zůstává počin Úřadu průmyslového vlastnictví. Není pochyb o tom, že Austerlitz je geografickým názvem, který dosud žije a je běžně užíván. Známka je tudíž zapsána v rozporu s platným zákonem. (Dokonce i česká vládní agentura Czech Tourist uvádí v propagační zprávě k nadcházejícím oslavám, že Slavkov je v celém světě znám pod názvem Austerlitz.)

Existence slovní ochranné známky Austerlitz je nebezpečným precedentem. Je to stejné, jako kdyby si další z „ochránců“ zaregistroval např. slovo „Karlsbad“ a potom chodil po Karlových Varech a vybíral výpalné od všech, kdo na skleničky napíšíou „jeho platnou známku“, s vysvětlením, že je rušeno jeho bezeporu velmi intelektuální vlastnictví.

A právě jsme dostal nápad: nechám si zaregistrovat „Moldau“ (to mi určitě projde, neboť na patentovém úřadě v české mapě nenajdou, že je to německý název pro Vltavu). No a potom se postavím třeba před hudební vydavatelství Supraphon a budu čekat, až vytisknou Smetanovu Vltavu s německým přebalem. Pomohu tak chránit hudební dílo našeho velikána a Supraphon mi za to ještě rád zaplatí. Stydět se nebudu, není přece zač – dnem registrace ochranné známky Moldau nebo Karslbad se obě slova stanou mým intelektuálním vlastnictvím (dalo mi přece práci ho vytvořit).

A co na to Ministerstvo dopravy a cestovního ruchu? A co třeba Ministerstvo kultury? Nemohl by někdo z ministerských úředníků zatelefonovat na Úřad průmyslového vlastnictví a některé věci dojasnit? Nebo že by se konečně rozhoupal někdo ze Slavkova? Nebo žeby třeba ředitel patentového úřadu udělal to, co čeští úředníci tak málo umějí – sám od sebe se začal věcí zabývat?